

1592.1001/24
УЛЯНА КРАВЧУЕНКО

12.5
В ЖИТТІ Є ЩОСЬ....

ПОЕЗІЇ.

КОЛОМІЯ, 1929.

ЗАГАЛЬНА КНИГОВІРНЯ з. 24.

STAROSTWO w KOŁOMYI.

EGZEMPLARZ OBOWIĄZKOWY.

Nakład 1100 egz. -

dnia 1/10 1929 r.

В житті є щось...

УЛЯНА КРАВЧЕНКО.

В ЖИТТІ Є ЩОСЬ...

Збірка поезій.

КОЛОМІЯ, 1929.

Накладом „ЗАГАЛЬНОЇ КНИГОЗБІРНІ“.

I, 542.507 / 24

Всі права застережені.

Copyright by „Zahalna Knyhozbirnja“
Kolomya, 1929.

З друкарні Вільгельма Бравнера в Коломиї.

Sonetti.

I.

В житті є щось, чого не знала я!
Колись в уяві світ чудовий снів ся,
ввесь блеском правди і краси мінив ся;
до нього рвала ся душа моя.

І захопила мене життя струя :
у справжнім виді світ мені відкрив ся ;
зовсім, зовсім инакше він котив ся...
І світлі мрії попрощала я.

Своїм шляхом усе... чергою йде,
все день за днем повзе як та змія :
у день ясніє сонічко святе

і місяць ясний у ночі сія; —
моє житте минає молоде,
не так, не так лиш, як бажала я.

II.

До тебе радо руки простягаю,
в твої обійми сміло йду сама —
не як коханнем п'яне йде дівча
стрічати любка, я оман не маю.

Мов друга давнього тебе я знаю,
і радість не чужа мені й журба:
я біль і розкіш випила до дна,
як вояк досвідний тебе стрічаю.

Життє! В твої обійми я спішу,
хоч ти з лица покров оман зірвало, —
я в наготі грізній тебе беру.

Хоч з ясних мрій нічого не остало,
тобі я, правдо, віру збережу,
в житті шукати буду ідеалу.

Мене чарує проста віра та,
що під сільською стріхою витає,
що мову вітру, хмар і хвилі знає,
в природі бачить духове життя.

Мене чарує слова простота,
що ясно, мітко к' сердцю промовляє,
що казкою і бачить і навчас,
минуле із майбутнім враз спліта.

Мене чарує тих пісень краса,
що з лона люду бють, мов чиста хвиля,
і їх таємна, непропаща сила.

Немов огонь, що тліє й не згаса,
так слово рідне освіча і гріє,
минуле і майбутнє в нім яснє.

Нераз мені блеск сонця хмари крили,
і вихор ясні сни порозвівав,
нераз любови цвіт мороз скував, —
нераз я вже стояла край могили...

А все ж найшла я жити досить сили;
цвіт дружности на ново розцвітав,
з імлі всміхала ся життя мета,
зневіра й нехить духа не хилили...

Змінчиве все кругом — і я така,
бо тільки зміна на землі тривка —
та хоч умом на новий шлях лечу,

то ціли й звязку діл не страчу я,
бо все ж, куди б не повернулась я,
красу і правду в серці збережу.

По бурі.

Глянь після бурі у гайок весною,
що пуплянків, що цвіту на землі, —
віток корчів... пташата молоді —
лежать мертві, мов по тяжкому бою...

Зломила буря лютою рукою
малий пуплях, закутаний ще в сні, —
пташині гнізда збурила дрібні,
смерть, знищенне лишила за собою...

Душа оманена так пустошіє:
чуття багатий скарб, довіре, мрії,
все гине, мов від бурі цвіт весни.

І де цвило житте — там вид заглади...
О, від тяжких обман... від бурі-зради
серця ніжні, доле, бережи!

Сьогодні в тиші, як у днях весни,
обох вас бачу враз перед собою;
чи приплили ви жалощів рікою,
чи може вже знаругу принесли?

Ти не казав ні словечка мольби,
лиш руку в мене палко взяв рукою
й поклав на серце, томлене жагою,
в очах твоїх палав огонь любви.

А ти палкими розсипав словами,
ти бив ся голубом — молив сльозами —
і ждав, як він, на вибір, на одвіт.

Мені вас жаль, — та годі! О, простіть!
Нераз, здаєть ся, серце світ весь обнімає —
само ж, куди б йому звернути ся, не знає.

I.

Чом ворожнеча в вас пала стара,
що вас на вражі табори розбила?
Чому неволя вяже духа крила?
Чом братові заздрує брат добра?

Чом проступку могучая мара,
обмани... ложі ткань весь світ укрила?
Чи ж доля вам не досить сліз судила,
що їх провина власна ще збира?

Колись... як світло волі заясніє,
колись, як правди підете шляхом
і щезне месть... любов серця огріє,

колись... як згине забобонів змора
і з братом брат поділить ся добром,
чи ж ще не досить лишить ся сліз, горя?...

II.

Чи ж не зістане, люди, ще над вами
прокляття з раю: старість і недуга
і смерть, що найрідніших з рідних круга
рве невмолимо зимними руками ?

Лишати муть ся діти сиротами,
сліпих томити ме за світлом туга
і старець за краями виднокруга
шукати ме щасливих літ згадками...

Доволі сліз несе судьба з собою,
доволі ломить нас сам хід життя...
чого ж ламать ще й власною рукою ?

Те горе, що від нього серце вяне,
той вічний бій з заборами буття,
як довго сонця, чи ж вам не зістане ?...

Догадуюсь, яке житте погане
схила до долу стан її стрункий,
чом тратить блеск той зір її палкий,
чом вяне так, як цвіт без сонця вяне...

Горює бідна: муж і не погляне,
шукає втіх за домом — навісний;
а дома зла свекруха, рій дітий,
сварня з його ріднею... Ой, талане!

В стражданню смутком гонить дні весни,
приймає мовчки і сварню і крики;
хто ж розібе їй куті кайдани?

Здається, все в душі звенить: „На віки“!
Безпомічну замучать так вони,
як ту голубку навісні шуліки.

Любове, ти з вершин промінних цвіте!
Дрожання серця дивні, потайні!
О, щастє вкрите, мов оаза в млі,
о, дослідє знання, о, казко-міте!

Ти, барвами веселки тканий світе!
Надії, ви мов кулі снігові,
що і ростуть і тануть у руці!
Чому нові все ставите нам сіти?

Та ж те, що манить нас, в очах нам гине...
З зір, що ведуть нас в царство ідеалів,
одна по одній гасне й леденїє.

І те, що славне, час уносить далї...
Тривкіще справді єсть бутте пилини,
ніж тих, що сковують людства події.

Коли відсіль прийдець ся йти знов далі,
і покидати дорогі серця
й місця, де проминула часть життя,
коли прийдець ся йти, озвуть ся жалі...

Письмом сердець записані скрижалі,
в душі закріплена ся звязь тривка; —
щось лишить тут зі свого „я“ душа
і щось візьме відсіль, пішовши далі...

Коли піду звідсіль — візьме душа
ввесь сей спокій і чар і сум села,
вид люду бідного, низеньких хат

І тих край греблі верб похилих ряд,
піль запахи і барви, голоси й блакити,
все те, як тихий спів, в душі буде звеніти.

Rime...

Не завидуй!

Чом, дівчино, з тугою — сльозами
лет проводиш мій?
Жаль тобі, що вюсь цілими днями
у блакиті тій?

Жаль, що ти у наймленій хатині
з дня живеш на день,
й завидуєш так малій пташині
крил — і тих пісень?

Стій, дівча! Я даром не кружляю
у блакитах тих:
хліба й теплого кутка шукаю
для діток своїх!

Повна болю, кращого шукаю,
кращого гляджу;
не з добра ж то в вирій утікаю
то до вас лечу...

В край, де нас хіть світла і свободи
й крови жар веде,
в край безхмарний, за безкраї води
кожна не дійде.

Не одна об скелі розбиваєсь,
в глиб паде без сил,
не тривкий по собі слід лишає —
кілька пер із крил...

А і тут, хоч путь мене втомила,
годі спочивать: —
сонце кличе, щоб не припізналась
кубелечко слать.

Нам не вільно без мети кружляти,
єсть над нами власть, —
на безділле крил природа мати
й ластівці не дасть.

Мушу за поживою над хвилі
і в негоду йти, —
щоб по праці у гніздечку милім
любий сон найти.

Не сама любов в парі з милим
і не розкіш нам; —
щоб у леті жить, багато сили
треба ластівкам.

А ти бачиш, як у морі сяйва
ластівята мчать, —
на життє в тісній хатині в наймах,
стала нарікать.

А ти чуєш, гомонить діброва,
грає квіттем луг, —
й задзвеніла нишком серця мова,
розповив ся дух !...

Будить молодість, весна бажання
волі і любви, —
зимна дійсність вяже поривання
та взива : трудись !

Та тому нам і одна порада
є, щоб можна жить :
вміймо і конечність і принаду
згідно все злучить.

Твоя розкоші повна чаша щастя
манить до себе серце. Вічно свіже,
палке ти й молоде, коби все тільки
з розумом в згоді.

Дух, що суворо ціль життя піймає,
стараєть ся повинности сповнити, —
нехай би і ціною жертви. Серце ж
рветь ся до щастя.

Хто йде за духа голосом, а вміє
враз наситити й серце, не подавшись
увесь під чаром щастя, — той мистцем лиш
справжнім удав ся!

Лиш сильний дух заволодіє щастем:
він і повинність і чутте еднає; —
дух кволий тужить все і не досягне
щастя ніколи...

Коли не стане більше сил до бою,
омліють руки, — що тоді з тобою?
Гадаєш: ті, котрим ти служиш, люди
тебе розрадять у важкому труді?
Дарма! На се вони часу не мають:
Їх кличе світ, їх втіхи дожидають...
Хоч би й рідні — не жалуй ся! Ти ж знаєш:
туди спішать, де щасте усміхаєсь...
Та прийде час, що всі розсудить діла...
Ти не жахайсь, робітнице несміла,
відречення і жертви! Будь слугою,
повірницею бідних! Жий любовою!
Дивись, рід кривдників що дня зростає,
в їх табор хай твій дух не зазертає!
Коли ж у чаші сам полин остане,
хай з вірою в майбутнє зір твій гляне!
А як надломана пропаде сила, —
вмири невідома, духом сильна, біла.

З землі знов сонце добуло чари :
в пучках фіялок і первоцвітів...
Весна приносить багаті дари,
Скрізь щебетання і блеск і шуми...

Тай у душі знов цвітуть сни-думи,
немов на плесах вод ненюфари...
Горять, жевріють слова рубіни
кроваві, наче біль України...

О. цить, серденько, охолони,
пісні і думи похорони!
Нехай спочинуть у глибинах,
не сип проходим перлин на шлях...
В погоні вічній себе не спинить
і не догляне перлин ніхто...
ніхто не скаже, чи се перлина,
чи тільки шкло...
Чуже їм горе... біль України..
Та серце мовить : „Так що ? так що ? !
Признання сонце не жде, а світить
і добуває весняні чари...“

І розцвітають дум ненюфари...

Сонічко річками золотими ллеть ся,
на росистім лузі череда пасеть ся.
Соловій в лозині тьохкає — співає,
а там у долині в світлі хрест сіє...

Під проміннем сонця з річки мрака встала,
а з грудий жалібна пісня залунала.
Як та мрака біла щезне із долини,
так і тая пісня залуна й загине...

Ой, не згине пісня, хоч прогомніла,
бо та пісня в серці болем накіпіла.
Ой, не згине думка, як та квітка вяне,
вже луна від неї між людьми зістане.

Ой, не згине пісня у пісень громадї, —
приймуть її люди й заховать раді;
а не приймуть люди пісеньку сум-
веньку,
знайде вона відгук хоч в однім
серденьку.

Мов в казці щастя дивні картини
малюєш, серце, у глибині,
мріями срібні тчеш ти тканини
і сниш про завтра сни золоті...

Аж дійсність зимна, тверда рукою
зімне картини, сни розібе,
а ти, лишившись з жалем—журбою
тверезо глянеш на світ... житте...

Та лиш невдачі біль заніміє,
почуєш долі зрадливий сміх,
знов розгортаєш квітчасті мрії
і знов шукаєш у них угіх...

Щастє, доню, як те сонце,
що хвилину сяє,
а у другу в темну хмару
обличче скриває.

Серце ж наше, як се зїлля,
що в блеску рясніє, —
а без теплого проміння
скоренько марніє.

Ой, без соняшного світу
вяне квітка, вяне; —
за втраченим щастем-скарбом
сльоза з очий кане.

Сльоза кане, серце тане
у вогні, у тузі —
аж замовкне... і зівяне,
як те зїлле в лузі.

Бо те щастє невимовне
вабить серце, доню, —
заяснїє й поринає
в таємничу тоню...

Так ніжна — хоч повна усіх почувань —
чудової ночі кругом розляглась
і з запахом цвітів, з зір блеском сріблестим
в стрівожену душу струмками лилась ..

Чудова ніч тиха злинула крилата,
розвіяв ся запах і зір блеск поблід ; —
лиш гомін твій, пісне, не може втишитись,
розбуджене серце тобою — дροжить...

У тобі найшло все, чим билось весною,
всі мрії минулі, пригаслі чуття, —
біль—сльози, натхнінне і розкіш, терпінне,
рай-пекло кохання... життя...

Най спів твій буде мов плідне насінне
для наших піль,
най ллється наче соняшне промінне
на тихий біль.
У праці жайворонком над левади
нехай летить,
і сівачеві гомоном відроди
в душі дзвенить.
В полудня жарі тим, що стали жати,
холодом ввій,
в ніч ненці над колискою дитяти
додай надій!

Ottave rime.

О, жаль тих цвітів, що в ночі мовчання
лице звертають до світляних зір,
щоб розказать про спеку, про страдання,
біль виплакать росою... Сестро, вір :
Не стануть зорі слухать нарікання,
не дасть їм втіхи ледовий простір.
Зітханне цвітів згине в тім просторі,
як гинуть людські сльози в світа морі.

Німий та зимний сей простір чудовий,
живої в нім немов нема душі ; —
дарма пливе туди од віку слово :
„Чому...?“ „Чому... сліз тільки на землі..?“
Від ясних зір тих вам нема відмови,
хоч скамянїйте в болю цвіти всі. —
Ніхто не скаже... сліз не прийде втерти
в життя страдальні дні... ні в хвилі смерти.

— — — — —

Тих цвітів жаль, що з соняшних лугів
під дах дістались пишної палати,
їх певна смерть жде серед тих кругів,
де звикли розкоші на гріш міняти.
Хто ж квітці дасть в неволі птичий спів,
хто сонце, легіт, зелень зможе дати ?
Пожовкне діядем у повні сили
і знидіють, — а в лузі б довго жили.

Жаль цвітів, що в теплівні світ узрили,
не сонце украсило їм лице;
сей чар і запах, що в округ розлили
в багатій салі, через ніч мине
при п'янім гомоні... Тай ранок білий
їх на долівці стоптаних найде...
Серця ж, що задля них життє віддали,
такі холодні — як мармур у салі.

Жаль цвітів, що ростуть там над багном,
їх гніль, мов гріб отвертий, окружає
і перша буря навісним крилом
барвисті пишні віти в твань тручає,
а хоч заблисне світ над їх чолом,
так барва їхня й чар вже не вертає.
В їх лоні — без провини — черви ляжуть
і згинуть, нім життє ще перекажуть...

Чи жалувати цвітів, що зросли
у тіни, в буряні, краси не знають,
що на холоднім ложі скель зійшли
в посуху літа, без роси вмирають,
що до землі потоптані лягли,
що придорожні їх пили вкривають?...
І тих... усіх..., що жити би бажали,
а йдуть на скін, заки життє пізнали?

Жаль рож багрових; ті цвіткі пахучі,
що розкішю жадоб либонь горють,
звергли з корон перлини рос, дріжучі,
розкрили лоно і жар сонця пють,
не бачить хмар тих, що звіщають тучі,
в екстази хвилі мягко потають..
А в вихрі скритий сміх лихий, ворожий,
несе він холд і смерть цвітам рожі.

Гнеть буря зломить їх без оборони
і не почнеть ся в них нове життє,
самі їх не осиплють ся корони,
з захоплення перейдуть в небуттє...
Я чую душ тих цвітів тихі тони,
і рветь ся мрія, ломить ся чуттє :
весна обіщувала нам кохання,
а бура-смерть згасила поривання...

Чи жалувати тих, що в сій сумній
порі, коли вже з золота на віти
зрадливо осінь мече барвний стрій,
хотять про ясну яр колишню мріти ?
Краса і блеск тих цвітів без надій,
ніщо не в силі їх життя сповнити.
Ох, це не яр, даремні поривання,
зима несе їм лід і сон... мовчання...

Минув ся день... верхи покрились млою
і вечір стрівув знов мене саму..
І так мов сон осяяний красою,
мов безконечну казку чарівну,
душа тремтить — пращаючи сльозою...
Ще раз вражіння всі в одно зберу,
зберу вражіння й спогади дня сього,
щоб знати, чим се він для серця мого.

Заки озветь ся осінь завиваннем
і згасне цвіт — розлучить нас судьба, —
візьме в свого оселю враз з пращаннем
і він сю тугу, що мене пройма?!...
Мені не вільно словом ні зітханнем
сказать йому, що родить ся журба.
Мій жаль сердечний, біль мій безнадійний
проллю при блеску зір в спів чародійний...

Літо.

А хто се, та хто се царинами йде,
вінки і гірлянди в наручах несе?!
О, хто се сповитий і блеском і чаром,
красніє, палає ягід спілих жаром?!

На свиті, на срібній, зелено підшитій,
гаптовані яскри і блавати сині,
немов у княгині...

А маків палаючих цвіти червоні
китицями спняті на грудях... на лоні...
чоло діядем рожецвітний вінчає.

І сипле барвистії цвіти з долонь:
де гляне, богацтво і чар і огонь!
Аж серце захоплення дрозж преймає.

А хто се? Се літо царинами йде,
і розкіш і щастє з собою несе.
Се літо, горячий той час;
а з ниви богацтво смієть ся до нас.

Житте скрізь, мов чаша вина, що перлить ся,
веселкою грає, палає, смієть ся,
неначе в Єдемі у днях сотворіння,
богате на цвіти, на блески проміння...
Хвилює колоссе, искрить ся росою...
Світ золотом сяє, чарує красою...
Се сяйво барвисте не мрія не сон се:
се відбитка сонця, ввесь світ наче сонце!

Пекуча тишина...
Жара — і буря-зрив!
Миць неприборканих тремтінь...
Основою бажань
плодючість літа...
Скінчила ся шовкова пісня поранкова...
Глибокий був весняний сон...
В розбудженню терпінне,
а враз і чар...
Житте лице відкрило із ослон,
свідомість подає мрій і хотінь,
вина і крови золотий пугар!...

Досягання зеніту час
таємний і розкритий враз,
немов коханне зрілої людини, зріє...
Щаслив, хто голос серця розуміє,
за голосом його іде.

В блесках, в сяєві краси
весь великий божий світ!
Як хвилюють скрізь лани,
як палає маків цвіт!

В хвилях жита там і тут
як жевріє маків жмут!
Мак жевріє тут і там
з жита золотистих рам!...

В авреолі краси
світ весь ловить шастя сон —
і хвилюють здовж лани
й мак горить із їх ослон...

Зміж колосся, що пливе,
наче хвиля золота,
маків цвіт дівчина рве,
топить в нім свої уста...

Цвіти, що горять мов кров,
що святий пють сонця чар,
їй шепочуть про любов,
холодять усточок жар...

На шовкових трав киреї
розцвітають орхідеї,
крокіс, мальви, марунки
і ніжненькі повійки...

І дзвіночки — аметисти,
і дрібна чотирилиста
конюшинка запашна,
і та дівина струнка...

Яснівці в ясній короні,
і загари ті червоні,
що — здаєть ся — пють оті
сонця блески золоті...

І ті рожі, ті пахучі
серпанки звергли дріжучі;
у захопленню їх суть,
сам жар сонця пють і пють.

Цвіти всі, до забуття,
ловлять пишний сон життя,
в небо в пісні хоровій
йде staccato рій надій:

„О Сонце! Сонце, ти серце неба,
світи, світи нам і не вгасай!
Без тебе сутінь і смерти холод,
з тобою щасте, життє і рай!

Ти наш Купало! Із неба брам,
ввійди проміннем у серця храм!
Ти джерело, ти — огонь життя,
тебе витає ціла земля!

Зверни на цвіти промінну скрань,
дай творчу міць нам! Поглянь! Поглянь!
Дай нам пізнання тайн божественних!
Дай в розцвіті чар пити до дна!
О, дай сповнити нам ціль життя!

— — — — —
Марено-хмаро, щади, щади нас!“
— — — — —

В удушливу спеки мить
цвітів срібний хор звенить,
мов п'яніють в співі тім...
А в віддалі блиск і грім...
Буря... Грім... І блиск і жах
по лугах, по царинках...

Промайнув час бурі-грози
на квітках тремтять ще сльози...
Луг орошений дощем
сяє-миготить огнем...

А по бурі, шумі — гуку
залунало: Ку-ку! Ку-ку!
Зазуленька мов в похміллю
закувала та на зіллю!

Чути он... і перепелки,
а на небі лук веселки.
Легіт спить і не проснеть ся,
тихо в низ колоссе гнеть ся.

І акорди розцвітають
запахом в гору злітають
у ніч у ясну за млистий фльор
pianissimo вже звенить їх хор:

„Природо-нене! Ти божественна,
будь же, о, будь нам благословенна!
Благословенна і вся Вселенна!
благословенний великий Пан!

— — — — —
Сповнилось щастє і ціль життя!
Хвала життю! Хвала! Хвала!

І.

Ой, не знаю, чи сама я,
повна мрій,
стан твій гордий убираю
в пишний стрій

з дум широких та глибоких
почувань,
чи твій дух блистить красою
мрій, бажань?

Чи зявив ся ти в дорозі,
наче тїнь,
і мені з тобою прийдуть
дні терпінь,

чи мені, як промінь сонця
іzza хмар,
кинеш на життя дорогу
блиск і чар?

Чи мені ти вже до смерти
вірний друг —
чи чуття твої — як цвіту
легкий пух?

Чи ти гість — як ясноперий
райський птах,
що на овиді зявиться ся
й щезне в млах ?...

Щезне... й змовкне пісня щастя
той кришталь,
а на серце ляже тьмою
туга й жаль.

Змовкне пісня... й прийдуть тихі
дні терпінь...
Ой, не знаю, що мені ти :
блиск — чи тїнь ?!...

II.

Хоч і скоро опадає
цвіт із рож,
ти зневірою серденька
не тривож.

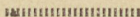
Кинь гру досвіду, бо втрапиш
щастя чар;
другий раз тобі не зложу
серця в дар.

Серця з серцем не зеднати
нам ізнов,
щастя рай нам відчиняє
лиш любов.

Двічи та сама година
не верта
й каятте за пізно може
завита.

То ж мене, дівчино, грою
не тривож
бо остане гостре терне
з пишних рож...

Вір в любов мою, — розкоші
не спиняй —
дай рученьку, — йдімо в парі
в щастя край...

Пий нині щастя чар!
Хто зна, чи завтра не будеш питати :
І де ж той жар,
що нас еднав, що вічно мав тривати ?!
Ах, пиймо нині щастя чар!

Стрясає серцем дрозж...
Чи завтра вже не ждугь нас перепони ?
Вгадать не мож!
Від дум про завтра кров холоне,
стрясає серцем тайна дрозж.

Гірлянди цвітів рож
кохання геній нині нам сплітає,
Ах, не трівож,
що через день краса квіток минає,
Минає ж і захоплень дрозж.

Пий нині щастя чар!
Рай розкоші не довго звик тривати,
погасне жар...
Хто зна, чи завтра не будеш питати :
„Зівялі рожі, де ваш чар“ ?.

В зеніті.

Зеніту сонце досягло,
в зеніті і душа —
у повені — життя судно,
а в тім судні: і ти і я!
Скрізь повинь блисків... повинь цвіту...
Душа — як сонце — досягла зеніту!...

— — — — —

З поломяних, з розцвилых рож
кохання геній
гірлянди нам сплітає...
О, щастє, щастє — ти безкрає,
ти вже не мрія... о, ти вже не сон...
Життє, ти без оман,
ти без ослон...

— — — — —

В зеніт свій сонце увійшло, —
розжарена ряснистою росою
у блисків повені — земля!
Горять огні

і там і тут...

Святі огні
і в серця глибині...

— — — — —

У повені судно,
а в тім судні і ти — і я.
Розкоші щастя повнота,
зечіту досягла душа.

О, не тривож ся, серце, не тривож ся!
 Розцвилих рож
 рви повен жмут,
 опадуть гнеть пелюсточки із цвіту,
 дозріє плід, солодкий плід...

Світ повен блесків і принади;
 поглянь на буйні, соняшні левади,
 краплину кожну ловить
 і не так жадно чаша цвіту...

Минули ся твої сни білі,
 кохання досягло зеніту:
 О, не тривож ся, серце, не тривож ся,
 не крий розбурканих тремтінь...
 В казочну таємничість
 житте вплітає
 кохання золоті окуви...

Над нами сяйво неба і проміння,
 а скрізь богацтво — повнота!
 Житте нам подає пугар
 солодких вин.
 О, не тужи за сном весни,
 лови сей чар,
 чар дійсної краси лови!
 Пора зеніту

момент один...
 краси... кохання чар лови!
 Зеніту ми сьогодні досягли.
 А та пора — момент лише один...

Минули ся ті сні тужливі...
Опали мли ті білі...
Жевріє маків цвіт на ниві,
жевріє без ослон...
Уста горять — уста твої омлілі —
крови-вина пугар!
Подай уста лиш...
Життя це дійсність,
житте не мрія — сон ..

— — — — —

Страсає серцем дроз
із меж тісних душа злітає
і розкіш пе,
так жадно пе до дна!
А скрізь богацтво — повнота!
Душа зеніту досягла.

Жара — і буря-порив
непереможніх міць тремтінь...
Глибокий був сон весняний.
В розбудженню терпінне,
а враз і чар!...
Із мли ослон
житте лице відкрило,
свідомість подає пори... хотінь...
І подає пугар
з огнем солодких вин!

Лани в промінне сонце повиває; —
у сїм промінню колос половіє,
тяжке колоссе гнеть ся, половіє,
обжинна пісня вже пливе, лунає —
тай у душі нове життє все зріє...

Проміннечко...

Із моря світла
проміннечком вона,
дитиночка моя!
Найкращим цвітом,
лелійкою і рожею на-пів!...

О, ангели на висоті,
учуйте матери молитву спів:
О, будьте обороною й щитом,
подобі вашій тут на землі,
моїй дитині!...
Охороняйте свіжий цвіт мімози
у бурі час!
Молю я вас,
і через вашу доброту
і через сльози,
що їх над злом людей ви пролили...
І через тайну, що у горі, там
відкрита вам...
Я заклинаю, я молю вас:
хай збереже моя дитина
в життя мандрівці
душі лелійну красоту...

Не рідко щастя соняшне проміння
вкрива хмарина, —
одначе щастем і в пору терпіння
є нам дитина
Жура чимала, жде нїм слово: „Нене“!
учує мати, —
та сонцем сяє на житте злиденне
усміх дитяти...

І мала я на злобу і докори
блідий лиш усміх... лиш уста німі...
життя тягар несла я в самоті,
гляділа зір... як в ніч — шуміли бори...

Із зорями вела я розговори,
розради не найшла тут на землі; —
гляділа зір — крізь мли — ген в вишині
відкрила зорям я душі притвори...

Щоб зір далеко не шукала я,
щоб в щасте вірила, мету знайшла,
щоб марне так не йшли і дні і ночі,

зіслала доля ціль — тебе, дитя!
І не манить мене висот краса,
дивлюсь в твої, дитячко, зорі-очі...

Ой, не на тихий сон тобі співаю,
ой, не на сон, моє дитя!
Я співом буджу і на труд скріпляю,
зву до свідомого життя.

Ні, не на сон! Сон тихий там в могилі!
Я співом у життє веду.
Життє у всій його красі і силі,
любов і щастє в спів вплету.

Коли тебе ще маю тут при собі,
хай пісня будить замисли палкі,
хай дасть міць духа, хай підносить в тобі
чуття горячі, пориви святі.

У світі холод, шлях твердий побачиш,
де бурі й громи бють.
О близче, близче до грудий люблячих,
ще заки душу схопить лють.

Поки при мені ти, хай спів натхнінне,
нехай розпалює любов,
щоб ти попав між сильне покоління,
що Україні дасть свій труд і кров!...

Чи то весною сад розцвив ся,
чи моє серце розцвило ?
Чи цвіт рожевий яблуневий
ранковий промінь золотить ?
З хатини холод, тїнь щезає,
хатина блисками пала;
душа із трепетом глядить,
немов у храм душа ввійшла...
Цить серце тихо, тихше, цить!
Спинїть бо, груди, віддих свій,
нехай триває чар-краса !
На личку сплячого дитяти
сріблиста усмішка зоріє;
моє кохане немовлятко,
в краї засвітньому витає,
воно у золотих верхівях
із янголятком розмовляє...

— — — — —

Хатина блисками ясніє,
замінена в святиню-храм,
в хатині тій життя краса,
правдивий — не казковий скарб...
Душа із трепетом глядить,
а в серці радощі ясні...

Не дивлю ся у свічадо,
хоч колись дивилась радо, —
не дивлюсь у срібну воду,
щоб у ній вбачати вроду...
Тим свічадом — в день і в ночі —
твої, дитинятко, очі,
сяйвом їх опромінена,
я стою — вся полонена...
А у любій тій неволі
тільки соняшної долі,
що про зло забути мушу;
ясність знов сповняє душу,
у душі все ясне... гоже...
В ній витає царство боже...
Не хилюсь над тиху воду,
не дивлю ся у свічадо;
в оченятах бачу радо
свою вроду — і погоду —
сонце... зорі... цвіти... рожі...
і себе і світ весь божий...

І більш за рожу, більш за цвіт калини,
люблю тебе, дитяточко єдине..
І більш люблю, ніж пісню соловія...
О, ти вже певність — не сама лиш мрія...
Ти дійсна правда, ти і тепле щасте,
що пригорнути до серденька дасть ся...
Ще заки на руках тебе держала,
про щасте я нічого ще не знала:
чужа у хагі — та чужа й у світі,
чогось шукала самітна в блакиті;
пустий, холодний світ був — і ся хата,
що вся тепер красніє мов палата...
Тебе я маю — ти, моя вселенна...
Душа окрилена... душа блаженна,
в журі про тебе ціль найшла і щасте,
воно ж на радощах обняти дасть ся...
Для тебе... в тобі я люблю і цвіти,
і сонце... зорі... небеса... блакити...
тремтіння рос... і пісню соловія...
У тобі стала тілом ясна мрія...

Щось дитиночка шепоче,
щось лепече, — наче: Ма—ма...
В тайні щось сказати хоче:
засмієть ся... гляне в очі
і лепече і шепоче:

Ма—ма—ма—

Ма—ма—ма...

— Сміє ся, сміє ся,
світе мій!

— Та кажи, кажи вже прямо,
голосно кажи раз: Ма—мо!

Се ж не тайна і не гріх,
втіха більша від всіх втіх,
і на щастечко те ясне

за тісні серденько—груди...

Хай же знають світ і люди:

— Ма—ма! Ма—ма я, твоя!

— Ти ж дитиночка моя!

Ти моє найбільше щасте,
що здобути тут нам дасть ся;
одиноке щасте—рай,
ти життя найкращий цвіт!...

Не скривай же, не скривай!

Ну, кажи, кажи при всіх,
хай про се весь знає світ:

— Ма—ма! Ма—ма я твоя!

Ти і ціль... і скарб весь мій!

Сонечко — моє дитя!

— — — — —
А дитиночка смієть ся,
допитливо гляне в очі
і лепече і шепоче:

— Ма—ма—ма...

Ма—ма—ма...

Дрібниці.

I.

Я вийшла в сад на привитанне дня...
Ще спала челядь. Над ставком лугами
сірява мла стелила ся клубками...
Та блисло сонце, встала з сну земля.

Піднявсь довкола розгомін життя :
он бузько бродить важко між квітками,
там соловій лящить під лоз кущами —
і я натхніння силу віднайшла.

„Маєва пісня“ з дна душі знімалась,
росла й де далі звучно в ритм зливалась;
коли враз чую : „Папу дайте, ненько!“

Юрко і Дора кличуть. Пісня відлетіла...
Я любий скарб свій до грудий тулила :
„Дам, сину мій! Дам, донечко серденько!“

II.

Чудовий вечір. Літо. Жар стихав.
Я при вікні відчиненому сіла,
хозяйські діла нині всі скінчила,
і муж пішов і ждати не казав.

Богату землю сумерк обнімав.
Десь обжинкова пісня ще звеніла,
і липа запах медовий ширила —
і дух в тих чарах млів і поринав.

І в серці знов збудились поривання.
Заворушили ся важкі питання,
почулись творчі болі і розкоші...

„А де ви, пані? Шмуль прийшов по
[гроші!“
Служанка кличе. — Мов орел горлиці,
так убивають думи ті дрібниці.

Стрімка стежина... тернистий плай...

Моя дитино, ручку подай!

Підемо разом хоч кілька хвиль
тернистий плай сей веде на шпиль.

Тим плаєм довго сама я йшла,
і пропасть знаю... не бій ся зла...

як довго ненька з тобою йде,
тебе зла сила в низ не зведе.

Душа крізь очі глядить на світ.

Питаєш — що се? Тобі привіт

складає рожа... а се мотиль,
а там струмочок, чуєш шум хвиль?...

Чарують слух наш пісні пташат,

тут у печері гніздить ся гад...

Бере мід пчілка із цвіту лип,
в гаю побачиш ягідку... гриб...

Під зерно землю готує плуг,

людина... поле.. царинка... луг,

а біла греблі клекоче млин...

Оце берізка... се цвіт калин...

Калина наша миліще всіх,

краса і святість для наших стріх..

Оселя... хатка... церковця храм,

двинтар на згірю... а там — а там

блакить і сонце і неба звід...

Усе — що бачиш — се божий світ!

— — — — —

А серце беть ся у твоїй груді; —
сей голос каже: братьми є люди...
Коли не знаєш, що, як ділати, —
так серця свого мусиш спитати...
Ідемо разом... минають дні,
пора настане — спочить мені...
А як спочину отам на згірю,
ти підеш просто .. в гору... — я вірю ..
В твоїх очицях будить ся дух.
З верхів побачиш широкий круг:
Дозрієш скоро, мое дитя,
на творчу радість... на біль життя.
У млах щезають верхи тих гір..
Підеш, дитино... Туди!... До зір!...

Дитя кохане тихенько спить...
 Кудись то думка моя летить,
 світ обіймає, глядить, шукає
 малюнків, фарб,
 щоби подати душі дитяти
 неначе скарб...
 Піду — погляну на луг поляну,
 на божий світ,
 зірву дитині троянди сині,
 найкращий цвіт...
 Піду — полину у гай... долину
 і там і тут,
 в гаях довіля росте чар — зілля ;
 візьму калину... барвінку... рути...
 і горицвіту жмут...
 Піду — полину :
 По цвіт на згіря... по блеск в сузіря...
 Пробю і хмари, добуду жару,
 огнів на грім...
 З глибин дна моря перлин, янтару,
 добуду блиску, краси і чару...
 Квітки у борі... із неба зорі
 зберу і дам моїй дитині...
 Сповю в жар шати.. в чар... аромати...
 Піду добуду — хоч не без труда,
 гранітів лім...
 у ніжність цвіту всю міць граніту
 вплету і дам моїй дитині...
 Піду — полину і тут і там...
 сягну у далеч минулих днів...

Візьму із слави днів золотих,
героїв спів...

Легенди чар .. про велич сні,
у серце кину... натхну до чину
і гарт подам...

Нехай в душі горить жар віри,
міць до офіри,
до боротьби...

Героїв душу я дати мушу
моїй дитині...

Піду — долину у далеч синю,
за межі там
і блисків грому,

огнів до чину у душу кину,
дитині дам...

Піду — долину... зберу і кину
в душу проміння...

Дитя напою з джерел натхніння...

Нехай зоріє — колись на чолі,
мого дитяти,
блеск авреолі...

Землі своєї героєм стане,
двосічний меч візьме — погляне,
люд поведе — в побідний бій!...

Нові розверне картини дій...

Героїв душу — збудити мушу
в дитині тій...

— — — — —
І думка вєть ся... летить за межі,
летить без впину... летить без втоми...

— — — — —
В огнях пожежі

у блисках грому

в красках і цвітах...

в роси краплинах...

в душах героїв... в душах з граніту...

у дій картинах... в казках і мітах,

краси і сили глядить шукає,

щоб чар весь дати — своєму дитяти...

— — — — —

І думка вєть ся... вєть ся... летить!..

дитя кохане у сні смієть ся...

про славу снить...

Фрагменти.

Ті дива й подоби, що світ заповнили,
хоч стільки ладу в них, хоч стільки краси,
не повне свідоцтво всетворчої сили,
се тільки фрагменти черга нам несе.

Там папороть давня на вугля картині,
тут крапля на скелі лишила свій слід,
з останків колишніх й живучих до нині
пізнаєш природи ти цілість і хід.

І кинена думка-спів не обіймає
життя у всій повні душі співака;
дух в вічнім розвою живе, відживає,
а думка — його лиш частинка хистка.

Шовковниця тканину добуває,
пряде нитки із власних нутровин;
з пісень — найкращі, що душа співає,
добуті в болю з огняних глибин...

* * *

Душа приглядуєть ся в тиші так собі,
немов лілеї білий цвіт у воднім шклі:
колишні судить злі і добрі діла.
О, горе, як тебе лишає сила
і ти не можеш жити в самоті,
глядиш спокою в світі — не в душі.

* * *

Убогу й богату стрічаю людину,
а щастя в обличу як мало я бачу!
Хто другим дав щастя зазнать хоч хви-
[лину,
той виконав гарно туземну задачу.

Не плачте, убогі, життя не кленіть!
 Останні минають вам дні в безталанню
 і горя пете ви краплину останню...
 Тривайте ж, бодріть ся, не плачте, спічніть!
 Вже хмари розбиті, світ новий горить!
 Не вічно ж вам жити у тьмі. Сонце
 [гляне
 й на вас та за кривди й кровавії рани
 майбутнє вам ясним життем запластить.

* * *

Нікому не кажи про власне лихо,
 про біль—чи плач твій—хай ніхто не знає;—
 коли ж добро із рук твоїх спливає,
 нехай пливе так — як і сльози — тихо...

* * *

Такі вже доля нам дала прикміти:
 За правду духа мусимо терпіти.
 Приймім же добру, чи ледачу долю,
 а що сумлінне каже, те сповняймо!
 Приймім достойно вдяку чи невдяку, —
 працюючи в майбутнє зір звертаймо!

Не згасне, в кого палахтить душа,
не вяне, — в кого розіветь ся в цвіт ;
хто почуванням весь пригорне світ,
недолі всі, бажання всі людства —
захопленням розпалить всі серця ;
у всіх серцях по вік живе, триває,
для люду свого світочем палає...

* * *

Timeo Danaos...

Часом і без досади від людей ворожих
приймаємо, прощаючи, слова догани, —
похвала ж їх все має щось зі злости,
[ложі...
і за обиду більшу від догани стане.

* * *

Бажаєш слави, жий, мов лебідь в самоті,
і одинцем, немов Беркут, верхів сягай ;
коли ж тебе тут щастя надить земний
[рай,
мов голуб, жий з дружиною в любові.

* * *

Життє крім тернів має й квіти, козаче,
коли б ти що дня лише свіжії рвав;
коли б забував ти вчорашні невдачі,
а завтрові завтрішні журби лишав.

Коли свій чар розвернеш ти, природо :
промінне, блески, запах, цвіти, співи,
то вже захоплена людина стане
снити про щастя.

А прецінь їй, щоби була щаслива
у тім твоїм величнім раю, нене,
одного слова треба ще: любови
серця одного.

* * *

Щаслив кого великий світ
уже із діл великих знає,
кого квітчає лавру квіт,
чиє ім'я співець витає.

Та хто зірвав кохання цвіт,
хто дружне серце пригортає,
той щасливіщий, бо про світ
ні про ті лаври більш не дбає.

Гордість.

В сій долині сліз і сміху
ти міркуеш: Хто, як я?
а прийдець ся помирати —
де вже гордість та твоя?!..

* * *

Вражіння юности в важкую путь життя
береш мов бідний зароблені гроші,
і не затратить скарбів тих душа,
не знищать їх пізніщі болі ні розкоші.
Нераз гадаєш: щезли! Та ось миг один
освітить їх — і встануть чередою
чуття всі, мов мерці із домовин,
і тихим походом пройдуть перед тобою.

Maecandrine.

О, віщих дум, співці, не розгубіте все!
Нехай одежа їх не буде наче пух:
слова для душ хай будуть, чим для ниви плуг,
що землю, щоб добути з неї плід, шматує;
хоч спинить міць лиха житте, діла зруйнує,
всевладне слово зродить в масах новий рух!

Тіни.

Безсмертний, хто для рідної країни
прав волі добуває з міццю льва,
хто для людства приносить кращі зміни,
вперед веде, шлях світлом залива,
лишає в ділах відслідки ества,
лишає в ділах відслід свого „я“.
Де ж той безсмертний? — Бачу тільки тіни...

Щаслив, кому зневіри демон злий,
не вказує кругом лиш лихо й тіни.
Щаслив, хто вірить в спочутте людий,
хто не діжде сумної тої днини,
коли його друг зрадить і покине,
коли й кохання згасне блеск палкий.

Щаслив, кого не візьме на поталу
жура про хліб, тягар життя ні біль.
Щаслив, хто через море втіх і шалу,
чи через бруд буденщини і міль,
добачує все ясно вищу ціль,
понад безодню йде до ідеалу.

Щаслив, хто з пуг неволі наче птах
в незнаний світ краси, чудес злітає,
прямуючи в одно на новий шлях,
у власний слід у друге не вертає, —
хто міць і жар у грудях зберігає
все просто далі йти — хоч по тернах...

Хто жив в Аркадії хоч мить,
хто весело прожив зарання,
той в темну осінь не тремтить,
глухий на бурі завивання,
бо спогад ясних днів кохання
його і гріє і кріпить.

Хто жив в Аркадії хоч мить,
в країні чару і вогню святого, —
хоч в холоді йому прийдесть ся вік дожить,
лишаєть ся на нім сїть блиску золотого,
мов ніжна ткань із павутиння того,
як світло в ній веселкою горить...

Хто був в Аркадії хоч раз
і випив нектару краплину,
не перейметь ся вже смаком тих мас:
піднявши гордо над буденність спину,
півбогом перейде він сліз долину,
над муки вищий, вольний від образ.

На Купала.

На папороть в нічку Купала не жди,
не жди на богацтва, скриті в скель щілину; —
про чари і скарби і славу кинь сни.
Весельчану з серця ти виснуй тканину,
крізь неї на світ глянь — на кожну людину,
собі та ще й другим рай тут відчини.

Коли в твоїх грудях не тліє сей жар,
щоб щасте добути для других святее, —
не дасть тобі щастя й вселенної чар.
Хоч доля під ноги з ріжка Амальтеї
сипати ме рожі, самі орхідеї,
щасливим не будеш, бо щасте не дар...

Повір отсим словам, повір, дитя:
Людей великих і тих славних книг
не квап ся оглядать у світлі дня.
Чим більші є вони, тим дальше будь від них!
Чутте найдеш скоріщ у тих малих,
а мудрість тільки в глибині життя...

* * *

Вір в те, в що мусить вірити, мій брате,
той, що людству свої жертвує труди:
хоч в світі зле, — колись то ліпше буде,
хоч признання не будеш зараз мати,
колись таки й тобі прийде день сплати,
а ні, — найдеш заплату в власних грудях.

За тим, з чим доля тебе розлучила,
не побивай ся, сестро, безнадійно; —
того, що справді серцем полюбила,
не відбере тобі ніяка сила, —
се жити ме в душі твоїй постійно.

Душа добро те, мов цінну перлину,
в святій скарбниці спогадів вкриває; —
воно, як ангел твій, в лиху годину
підє з тобою в бій і в хуртовину
і в час останній промінем засяє...

Лід осінь...

Щоб під осінь рожі цвили,
не жадай!
Ах, раз тільки, раз, мій милий,
сяє май.

В осінь, хоч би рожа цвила
ще яка,
то краса її і сила
нетривка.

Поки рожі мрії пахнуть,
ти кохай,
бо як від жури почхнуть,
всьому край.

І знову осінь...
І знов холодні ті непроглядні,
ті безконечні сіріють мли —
Знов пусто — тихо...
А так недавно, ледви днів кілька
цвили в городі пахучі бози...
О, так недавно...
Сьогодні вянуть останні квіти
і сонце ясне
у хмарах тоне, конає, гасне...
Там у просторі,
високо в горі
на сірих хмарах ключ журавлів.
Здаєть ся, кажуть крізь тихий спів:
Чом сон найкращий блідне, щезає?
Чом тут все гине, знаходить смерть?

— — — — —

Ой, скоро, скоро проснів ся сон...
Проснулись мрії...
І не співають більш соловії
в вечірній час...
А так недавно цвитучі бози
блищали чаром дрібних корон,
а так недавно цвили сади; —
а нині листе пожовкле кане,
без сонця вяне
і безнадійно летить на смерть,
життя тугою опромінене,
життя, що наче розкоші чаша
сповнилось в щерть...

А так недавно струнких акацій
розквітлі цвіти у росах сяли
і прочуттем
тайн божественних, пізнанням щастя
дрожали...
Зелені віти сміх розсипали,
немов снували чудову казку,
сон золотий...
Тепер сміють ся й розкішну вязку —
свій сон чудовий здають на ласку
вітрів холодних, тих із півночі,
що дмуть ув очі...
Ой, так недавно цвили тут бози...
А нині осінь в серпанку млистім
з лугів виходить, із верболозів,
стає всесильна і невмолима
посеред піль тих
повитих млою,
сонних, німих...
І серце тільки ридає-плаче
за сонцем ясним,
тим сном прекрасним,
що не сповнив ся
в імлах розплив ся...

Що се? Привид чи на правду
на руїнах цвіт?!

Всюди холод... пізна осінь,
меркне білий світ...

Звідки соки в тої цвітки,
звідки любий спів,
що на рани, на болючі
леготом злетів?...

Що се? Ах, про Тебе спогад
у душі звенить;
се озвалась її краща
часточка на мить.

Ти в душі живеш і будиш
мрій розкішних спів;
зеленню барвінків криєш
пустку сірих дчів...

В
п'янім вирі світа,
де бореться сила,
шукаєш даремне
сзятої любови;
вона йде мов запах
на леготу крилах,
спадає на серце
росою обнови.

Кохання свого я не проміняю
за славу й скарби світа всі,
воно ж зимою, як в зеленім маю,
мені квітки пахучі носить з гаю,
проміні з неба сипле золоті...

— — — — —
Ах, щастем кормлена любов
як щасте нетривка, зрадлива, —
в терпінню зроджена любов
як смуток вічна... і як біль правдива...

Не лиш тоді, коли мій зір тебе стрічає,
з тобою я;
також тоді, коли простір нас розділяє,
я все твоя.

Витає тайний геній поміж нами
вже стільки літ,
і хмаркою і леготу крильцями
несе привіт.

Скажи ж мені, скажи, які окупи
злучили нас?
Чи єдність дум, чи чар, чи міць любови
в надійний час.

Люблю — та не тебе — не тлінь, що гине ;
люблю сю міць, що в тобі не вмирає ; —
люблю сю пісню, що сяга в майбутнє,
жива і вічна, світ весь обнімає...

Ходи, мій ясний, о, ходи зі мною,
тягар життя на мить хоч відклади;
з долин землі, повитих грубо тьмою,
в країну чарів — в духа світ ходи!

Я заберу тебе з собою в тишу,
терпіння слід зітру з душі рукою, —
струджене серце піснею вколишу,
забудеш горе... — О, ходи зі мною!

Дай на своє рамя мені схилити
трудне чоло, —
дай серцю щастя повнотою жити,
хай щезне зло.
Нехай забуду чорні думи, лихо
бурхливих днів.
О, пригорни мене так ніжно й тихо:
не хочу слів
Хай і цілунок думки не займає,
не будить сну,
хай зперед мене горя міць щезає
на мить одну.
Хай світ... житте, усе крім твого тхніння
покриє ніч —
нічого хай не бачу, крім проміння
із твоїх віч...
В захоплення хвилині дай забути,
що люди ми, —
про час забувши, в тиші дай пірнути
у світ краси...
О, дай мені на мить одну схилити
жарке чоло —
в хвилині щастя вічність пережити,
хай щезне зло!

Чому в твоїх очий блакиті
тремтить сльоза?
Чому мовчать про клопоти укриті
німі уста?
В любов не віриш? Зрадили всі мрії?
Щез білий сон?...
Твій сум гасить в душі моїй надії
і будить стон...
Люблю — хоча й нема дозвілля,
у днях терпінь..
Твій сум на душу мече божевілля,
розлуки тінь..
І небо молю... і колачу
до аду брам,
чи зла, чи добра міць — побачу —
дасть щастє нам!
Хвилину щастя за все горювання
минулих днів;
ах, се ж завялого кохання
останній спів...

Чи знаєш ті турботи вантажні
і біль той лютий,
коли згоря серденько ув огні
чуття, якому вже не вільно бути?
Коли душа змагаєть ся в борні
з чуттем, котрому — кажуть — гріх проснутись?
Ой, чи ти знаєш біль той лютий?!

Чи знаєш втому сю від палкої любови,
бажання, сподівання — і відмови?
Чи знаєш муку сю, коли ти мусиш жити,
хоча чуття не в силі погасити?

Се так, неначе б відлетіла вже душа
й сама, сама
блукає по просторі по цілому,
а тут довкола тебе все мертве;
і тільки серце ще живе,
і тільки біль, який у ньому ти скриваєш,
живий.

Сей біль один тут правда ще,
а світ кругом обманний і мертвий :
нема в нім світла, пристані, ні дому...
Душа блукає по просторі по цілому
сама...

і серце спалюєть ся ув огні!

О, чи й ти знаєш цей тягар-утому,
чи біль сей знаєш?

Чуєш, як вітер з просоння зітхає?
Бачиш, як пташка крилоньками бе? !
Осінь левади й сади покидає,
сонце вже в рожі життя не налле...

В млі мов поснули поля з долинами,
голосу-співу над ними не чуть; —
мовкнуть гучнії струмки під ледами,
з шумом чарівним із гір не пливуть...

Сунеть ся бистро грізна хуртовина,
з півночі подих почувсь зимовий; —
гнеть ся в трівозі з плачем деревина,
лист вже останній паде неживий...

Дуб гордовитий коритись не хоче:
гилле підносить і жде ще на бій;
біла береза молитву шепоче,
журно корить ся недолі своїй...

Луки завмерли... Втоплена борнею,
спить-спочиває сном добрим земля,
сріблом сповита, у перлах инею,
у самоцвітах... у сяйвах ціла...

Надходить постать тиха, біла,
несе спокій.
Не споглядай в минуле, серце;
кінчить ся бій.
Не жди нічого від майбутніх
днів — не жадай;
колись для тих, що ти любило,
настане рай.
Надходить постать... Чуєш дотик
холодних рук?
Гасить житте... але й звільняє
від його мук...
Спокій і цвіти хризантеми
і сон без мрій...
Не оглядайсь в минуле, серце,
і не жалій.
Бажань захоплення сповнив ся
пугар у щерть. —
Цвіт білих хризантем... Як сильна
любов і смерть...

Nessum maggior dolore...

Осіння любов.

На неба золото й сафіри
падуть огні заправ...
І сад і гай в багрових шатах..
В брилянтах рос
ясніє селедин отав...
В красі і в блисках осени іду,
а серце так нечайно розгоріло..
Неждано одяглась я в шати Деяніри...

— — — — —
Все, що весною тільки сном було,
чого не подала ні яр... ні літо,
що хоронило серце довго, скрито,
підняло нагло бунту стяг
і сповнення жадає,

хоч би ціною крови!...
— Підняти так пугар до уст
і пити раз,
і пити — пити так до дна
напій любови!

Подайте, гей, пугар до рук,
пугар упоєнь...

Досить палав обітний стос...
Досить тих жертв-відказ...
Нехай погаснуть
жертвенні костри!...

Ах, та ж огнем
палить ся серце вже мое
на прах...

В красі і блесках осени стою,
неждано розгоріло серце жаром тим
без міри...

З життем лиш скину шату Деяніри...
Нічого ти не знаєш? Як, нічого!?
Дарма, досада піднімає груди,
і бунт кипить в душі як лява:
нічого ти не знаєш, о, — нічого...
Та досвіта... в ночі
сзветь ся пісня осени,
та пісня шум...
І мов на глум
прийде та осінь,
прийде вона,
щоб решту цвітів стерти,
щоб кинути на них тїнь смерти...
О, не сповнить обітниць
судьба лукава...

А ти не знаєш, серце, ще нічого,
гориш палаєш в осени своїй...

В зеніті...

І біль і горе те, що з піснями плило,
і те, що в мовчанці душа несла,
зеніту свого все ж таки не досягло,
душа лишала ся все горда,
душа -- як сталь!...

Розцвило серце, мов агави цвіт,
і розгоріло наче граль...
Тебе як власний блиск найшла душа моя,
Тебе знайшла — як кращу частку свого я...

Душа знайшла тебе — і втратила так скоро...
Зеніту горе досягло...

Нас ділить світ...
Простір між нами розпростертий...

А хоч би серце мусіло й умерти,
душа не зійде зі своїх орбіт...
Душа не схилить ся по грішний цвіт...

Душа караєть ся сама без тями,
душа блукає в зорянім просторі,
як те дитя, заблукане у темнім борі,
як те дитя глядить і кличе мами

дарма...

Тебе знайшла моя душа,
та щоб утратити так скоро...

Орбіт своїх покинути не хоче:
блукає в зорянім просторі,
мов те дитя у темнім борі
у бурі час... та серед ночі...

Душа караєть ся без тями
і не зійде з орбіт... не схилить ся по цвіт...

У тиші йде... у самоті...

Довкола неї зоряні простори...

В зеніті горе...

Пізноцвіти.

Погас мінливий березіль,
погас співучий май,
не хилить ся нарциз
над берегом прозорих плес...
і висохлу зі старости криницю
покрила поволока ржава...
Умерло літо...

Останки цвіту-зіль
леліють ще рій гордих дум
і снуть про яр
і сплять і снуть про липня жар—
хоч споловіло полотно небес...

Гей, зашуми ти, буйний вітре осени,
і цвітів тих... в болоті не лиши на глум,
гей, не лиши ти їх на глум...

Вже не для них
спянілий вир утіх...
кохання забуття...

Вже не для них огонь кровавий... гріх...
Мине хвилина втіх —
і з бризками болота
остане їм неслава...

Вмирає сонце... ранок став так млавий...
Нехай не гинуть пізноцвіти ті
в аго-її повільній...
Нім зможе їх жадоба втіх,

нім бризками обкине їх болото,
хай їх окрие срібнобілий сніг...
хай їх на білий сон окрие сніг...

— — — — —

Швидше, швидше зашуми,
буйний вітре осени!
Заспівай ту пісню шум,
приглуши і жар... і сум...
Сип, ах, сип із дужих крил
сніг як срібло білий пил...
Жар згаси... жар гордих дум
і не дай чуття на глум...

Зашуми, гей, зашуми,
буйний вітре осени,
хай сніжний упаде пух,
смерти накрийте-рантух...

Вкривають небо хмари...
Сьогодні — як учора —
йде днина сіра і сліпа...
Скрізь мряка непрозора
тай надто вже густа...
І бореться душа ще хора,
щоб не попасти в сон без тями,
у непробудний сон...

— — — — —

Думок стурбованих отари
в минуле шлеш...
Від попелів холодних
звертаєш погляд в далину,
де при багатті другів гурт сидить...

— — — — —

Далеко, щастє, ти...
Хто знає, чи коли
й покажешся зза мли ослон?!...

— — — — —

Вкриває світ мла сіра...
У темряві отій
спове й тебе чадна зневіра —
і ти лишаєш поводи життя
судьбі сліпій...

Упав уранці промінь, зїлле яре
гнеть землю молоду, пухку покрито.
Так заверюха йде грізна і шле зїллю
смерть невмолиму...

Нахлине холод, яра цвітка гине,
хоч міць весни велика, хоч і світло
струями ллеть ся... З холодом зіткнеть ся
цвітка і гине.

Житте, чому ти ясних днів, мов запах
тих ярих цвітів, зберєгти не в силі?
Чом, щасте молоде, тебе морозить
хвиля ворожа.

Чому з хвилин минулих ясний спогад
твій виринає? Адже чар і блеск твій
на зимну, темну дійсність ще темніщі
кидає тіни...

Сніг паде білий... як ті цвіти білі...
цвіти з містичних, недосяглих піль...
Білі — як сни ті... молодецькі, смілі,
що завялив їх життя холод... біль...

Спогади тихо в душі задрожали:
Бачу в уяві весняний той день,
білі лебеді свій пух розкидали...
пахощі капали з вітів вишень...

Чи пам'ятаєш і ти сей наш день,
день той, коли все було, як бажали?!...
Сонце ми мали і згуки пісень...
вірили в щасте... кохали... кохали...

Подем, між хвилями збіжа ідемо,
дійсність була нам в ту днину казкова;
цвіти-колоссе складали поему,
пісню кохання .. поему без слова...

Спогади линуть повязані в низки:
Щасте минуло... минуло як тїнь...
Все, що далеке, сьогодні так близьке,
хоч день без сонця... без пісні тремтїнь...

Нині складає сніг білу поему
про неминуче... співає до сну...
Білу останню зірву хризантему,
в темну без тебе піду далину...

Сніг землю крив, мов білий пух,
сіяв під тихим блеском зір
і світ весь був, мов ясний дух, —
на білім тлі темнів лиш бір...

В зими закляттю світ мовчав,
без звуків був і без пісень,
ніхто серць мови не спиняв; —
чи тямиш? — се був щастя день!...

І голос твій чуттем дрожав,
в очах мигтів кохання жар,
і демон злий нам не казав,
що се життя останній чар...

По дні тім серце, наче цвіт,
без снів зівяло і без мрій;
бажання в нім не будить світ, —
живий на дні ще образ твій!

Ти знаєш, чом наш цвіт зівяв,
чом втратили рай щастя ми,
і хто між нами тінню став
у тім останнім щастя дні...

В таку то тишу без пісень,
як землю сніг мов пух вкрива,
я згадую той щастя день
і ловлю дивний звук — німа:

Не буря бір уводить в рух,
ранений птах крильми не бе —
се плаче серце, плаче дух,
як думка щастє згадує...

З тим тихим днем, як сніг крив світ,
життє затратило свій чар: —
зів'яло серце наче цвіт,
погас у нїм останній жар...

І тільки сном...
Музикою душі — не крови й тіла
любов — любов та наша біла...
І тільки сном...

Майнув крилом
жохання райський птах...
Мов блеск упав на шлях
і щез у млах...

Самотні ми ідемо далі
почерез ті листки зівялі,
неначе по могилі власній —
коли останній промінь дня погасне...
І тільки зявою у сні,
що в руки схопити не дасть ся...
І тільки мрією... музикою душі,
не правдою із крови й тіла,
є та любов... та наша біла...
І тільки сном...

І тільки туги ланцюхом...
Без віри...
Без надій на власне щастє...
Вона до уст нам не прихилить
весільних чар...

Вона веде рукою туги...
Почерез грань
показує нам світу перші смуги...
Душі Побідниці
співають гимн майбутнім дням
і на вівтар
складають дань:

із серця власного офіри...

— — — — —
— — — — —
Душі Побідниці...

І тільки сном... музикою душі...

Не зрадою...

Не правдою із крові й тіла

є та любов... та мрія наша біла...

І тільки сном...

Нам, мов мара, дні тугою сповиті
співають пісню сю : „Чи памятаєш ?
Чи памятаєш в щастю дні прожиті,
як розійшли ся ми — чи памятаєш ?“
Хоч мовчимо й не ранимось словами,
все ж, мов мара, снуєть ся пісня поміж нами :
„Чи памятаєш ?...“

Achamóth — Туга.

Порозцвитались бози,
мої ті білі,
і ллють ароми...
Гей, срібні сни! Гей, срібні сни!
Цвитучі бози білі
скрізь розлили солодкії ароми!...
Гей, білі бози, в тиху нічку зоряну
заграйте ви мені, шуміть мені!
Тужливі ви — як і мої пісні...
Тужливим шумом запашних корон
заколишіть мене на сон,
сон золотий...
По дні втоми,
коли в задумі злинув тихий вечір,
заколишіть мене ви, запашні,
на сон...
Коли в рожевих млах ізлинув вечір,
коли засяли зорі золоті,
нехай щезає сум,
хай рій крилатий снів і дум
обгорне душу... хай у сні у золотім
почую, що кохає ще мене...
що любить той, котрого звала я своїм!...

Гей, білі бози,
в садах снів-мрій зацвилі,
гей, чи з очий ви випили всі сльози,

мої горячі сльози,
що з мли ослон
схилились ваші цвіти сумно під вагою,
тай усміхають ся перлистою росою ?

— — — — —

Мої ви бози,
шуміть, співайте ви мені
в ніч маєву,
хай ловлю у щасливім забуттю
сон веселковий, казку золоту...
Цвитучі бози,
гей, бози білі,
нехай душа пірне в барвисті сні,
колишні сні — ті смілі...

— — — — —

Порозцвитались бози...
гей, бози білі! —
У тиху ніч, в ніч ясну, зоряну
бренять акордами весни
сні смілі...
Гей, сніть ся сні! Солодкі сні...
болючі сніть ся сні...

Люблю конвалії дрібні,
люблю і всі я цвіти,
і перли-роси на стеблі,
і нив зелених оксаміти
в сріблестій млі...

Люблю прозорих вод кришталь,
люблю з гір вид далекий,
і хмари, що пливуть у даль,
і шум високої смереки
і сум і жаль.

Люблю ніч тиху, ніч святу,
люблю зірок дрожання,
безмежність, — велич і красу,
тайн глибину... і їх мовчання
...і самоту.

Люблю злет дум за пасма хмар,
люблю й захоплення хвилини,
світ духа — почувань пожеар
і сліз пекучії перлини —
упоєнь чар...

Нічю в тихих хвиль кришталі
місячне дροжить промінне,
а в душі хвилюють жалі,
біль сирітський і терпінне.

В день із хвилі тїнь щезає
й світу місячного смуга —
і в душі спокій витає,
замоває біль і туга.

Ах, бо день несе з собою
втіх дрібки й великі труди:
серед праці, серед бою
не дадуть тужити люди!

Тільки знов, як в хвиль кришталі
місячне дροжить промінне,
до душі вертають жалі
і докори і терпінне...

Летить сумна душа моя,
летить ген до запертих брам; —
утомлену сон огортає...
І сниться їй:
Знов відчиняється той ясний храм,
рай відчиняється,
ті золоті, ті соняшні склепіння,
куди витала я — у днях натхніння...
Схиляється,
бере мене в обійми постать біла...
І сниться пісня, що колись звеніла,
огнисті почуття,
рій ранніх мрій,
все, все, що дійсність зимна погасила,
взяла могила...
І сниться пісня, — що колись звеніла...
Струн півраних, іржавих струн застогне тон,
щезає туги й чару повен сон...

Крилата думка з колеса дрібниць
даремне тужно рветь ся до зірниць
у власний свій світ чару таємниць.

За дня то під вагою праці й лих,
поміж гуртом душею тих малих
малію й я, знижаючись до них.

Стають докори, запити німі,
як тільки з жахом гляну в глиб душі:
де міць і блеск і лет і суть її?

Понура дійсність, гострий холод дня
вялить думки і гонить навмання,
морозять в серці кров — німію я.

І тільки в сяйві зір, часом на мить,
у глуху ніч, як сон юрбу приспить,
мене з тобою тиша єдинить.

А з тиші бє джерельце свіжих сил;
лишаю земний холод, тінь і пил
і розкриваю пару білих крил.

Душа вбирає мрій сріблисту тканьь,
з квітчастих дум ве діядем на скрань; —
хвилина се — найкращих почувань...

І чую розкіш лету в висоти,
в край творчих духів, у краси світи,
в те царство, де в одно витаєш ти!

В тім світі спільний нам безмежний шлях;
погнавшись бистро по хвилястих снах,
там розплистись нам в розкоші огнях...

Пісня.

Душа огнем горить... душа палає...
і в пісню скарб свій, скарб чуття складає.

І доля в ній моя... і ваша воля,
що беть ся, плаче вихром серед поля...

На біль чужий душа, мов цвіт мімози;
у пісні сій — мої і ваші сльози...

Душа змінилась в арфу Еолеву;
крізь темінь лине в ясність опалеву...

І пісня в ній росте — як цвіт агави,
а в пісні правда — без прикрас — для слави.

Не пісня се так зложена — для слави:
чуття мої у ній... мов струї ляви...

Заснули узгіря сповиті імлою,
пташина вертає спочить до кубла,
затихли левади обмиті росою, —
не втихла лиш, думо, жадоба твоя.

Вже й легіт, пустивши листочок, конає,
в німущій діброві дрімають корчі,
і квітка остання головку схиляє —
і пахощі в трави розсипле в ночі.

Над горами хмарка до сну кладовить ся,
в природі царює спокою струя...
лиш дума невпинно в даль рветь ся і рветь ся.
О, думо, чи ж вічна мандрівка твоя? !...

* * *

Знов вихор листок за листком рве — зриває..
Любити вас годі, гей, цвіти мої!
Все згинуть мусить і все тут минає:
любов і краса й молоді щастя дні...

Цвіт вяне у мить сю, як на його гляну,
і нічю паде в низ блискучий рій зір...
усе поринає в хвилях океану...
Ніде ж і ніде не спічне довше зір?...

Ще туга мій погляд веде на хмарини,
люблю ще ті хмари розливні, дивні,
пливуть і плывуть як стадо лебедине,
здаєть ся, все змінні — і все ж ті самі...

О, як же легко тому жить,
чий дух у гору не летить,
щоб тайники буття слідить.

В кого порожня голова,
кого мета свята, жива,
до змагів, боїв не взива.

Хто мову серця побсров,
у кім на вид життя умов
протестом не хвилює кров.

Хто до чужих байдужий втрат,
кругом не бачить злоби, зрад,
кривд, що наносить брату брат.

Хто не ховає серця ран,
не чує брязкоту кайдан,
не зазнає в життю оман.

Хто не пращав снів, пишних мрій,
бажань палких, святих надій,
кого не ссе докорів змій.

О, легко йти шляхом життя
без обовязку, спочуття,
лише для втіхи свого „я“.

Житте поверх безодні мчить;
в кого чутте і думка спить,
о, як же легко тому жить!

Нераз в ніч темну, на небосклоні,
із хмар нечайно блиск виринає,
той блискавиці хвилевий світ;
нераз так нагло у моім лоні,
з мли, що прожиті дні покриває,
проблисне спогад із ранніх літ.

Чи вітру подих, чи спів у гаю,
чи шелест листя, чи луг зелений,
чи запах квіту вишень в саді,
сей спогад будить, ах, я не знаю,
сей спогад будить, опромінений
всім чаром-грою світла у тьмі.

І миттю дійсність ціла щезає,
а те, що здавна похоронене,
передо мною встає, щоб жить :
довіря повні знов очі сяють,
лице бліде знов опромінене,
знайомий голос як перш звенить...

Спокій, здобутий у довгім бою,
здобутий тяжко, миттю щезає,
і бідне серце так сильно бе. —
Все ж та хвилина з її красою,
сей блиск, що наче на хмарах сяє,
хиба не варта більш як життя ?

І сниться ся... і вічно хвилює в душі
та пісня пісень,
та злука:
надія й розпука,
ніч темна і день...
І сниться ся та пісня — синтеза синтез...
Злітає... уносить далеко від меж...
Велика — як воля,
 вселенної шар...
Та мовчаннем наче вона —
 і в тім її чар...
Моя в ній... і ваша в ній деля,
 таємна судьба...
Вона наче буря грізна,
та враз — як Вечірників цвіти, ті білі,
 ніжна...
як блиски зір тихих ясна...
У ній тишина
і голоси в ній поколїнь,
 віків... їх стремлїнь.
Пекучий жар сонця... глетчерів в ній лід...
ненависть... любов...
Зеднання землі й недосяжних тих сфер...
і почин і край в ній ураз...
І лину за звуком її
 кудись вище звізд...
Живий — наче зміст,
як пісня засвітня,
хвилює вона у душі...

В коханню палкому,
в коханню без тьми
і світ весь нам гарний,
і небо над нами.

В коханню — світ в блеску
веселок — опалів;
без блеску кохання
лиш туга, лиш жалі...

Ще раз лік найдемо
на життєві рани
там — в тихій могилі,
в обіймах нїрвани...

Поглянь, чи зазначиш рубець на морі,
де горда хвиля небо підмиває?
Ой, чи ти знаєш, у якому горі
не плачуть очі — серце умліває?

Поглянь, що зір на небі загорілось;
вгадай, котра з них більше не розтліє?
Чи знаєш біль, що душу жре і тіло.
та серце молоде лишає без надії?

Благословенна будь, моя ти доле,
за дар твій, найчистіший з дарів всіх!
За ту любов, що білим сном була
і тільки сном прекрасним залишилась,
спрагнених уст ніколи не злучила...
Благословенна будь, моя ти доле.

В любові тій триває яр-весна,
її не приглушила пісня будня
й не завялив її нам холод грудня...
На срібнобілих шпелях тих цвiete,
куди дороги пил не долітає...

З життя всіх дарів се найкращий дар,
у нїм заклята туга.. біль... і чар...
Се сон, що снить ся у безсонну ніч...
Се цвіт, що не кидаєть ся на шлях...

Се пісня і достойна і сувора.
не обвантажена зякляттями присяг...
Напій перлистий... та без поцілунків...
Не знає переситу ні відрази,
уся у блесках... в сяєві екстази...

За сю любов, що не згаса ніколи,
що все в душі веселкою витає,
благословенна будь, моя ти доле! —

Лиши мене — — —

Спочити дай...

Від ранніх літ
кудись у верх мене ведеш,
в казочний край,
у край палат

і кришталевих криш...

Таємний цвіт,
що вихиляється з етрусських ваз,
чарує... запахом пянить,
розпалює в душі

огні екстаз...

Сей цвіт миліщий слави...

— — — — —
Міраж погас..

І знов — на мить — в пів сні — сіяє
звабливий чар оаз:

смарагди трав,
перлини жемчуги каскад,

озер сафіри

і білі пави,

гай, повен антильоп,
і нардами насичені зефіри...

— — — — —
Малюнок зблід...

І знов

зовеш мене у інший світ,
де царить лиш любов,
у світ без зависти і злоб,

у світ без зрад...

— — — — —

Гей, туго, ти моя, безжалісна,
покинь мене, остав !...

Та ні! Ти заєдно мене зовеш
кудись у світ без меж,
показуєш величне щось...

таємне щось... святе,
аж вся — напоєна твоїм огнем —
кажу: веди!

У шумі бур...

у блисках громових огнів
ідем...

Ідем у світ — де в боротьбі,
із пекла мук,
знімають ся нові ідеї...

змагань трофеї...

Ідемо далі, —

де велити-гіганти духа, рук
різблять в гранітах правд скрижалі
майбутніх днів...

— — — — —
Веди мене! Веди!

З веселки сліз народжена,
безсмертна туго Achamóth,
до тих висот,
куди сягаєш тільки ти,

до тих висот,
де бють праджерела святі.

Веди мене! Веди! —

З ХВИЛИН УТОМИ...

Самітня на загоні жниця...
Встала досвіта рано. Чи хто
хоч помагайбі скаже? Чи знайдець ся
шматок чорного хліба, води крапля?
Чи тихий сон відсвіжить очі й руки?
Чи буде неділя? Чи почує хто тихий
спів, тяжкого мовчання нуту?
Чи то серце омліває, чи то сонце
так криваво заходить?
Самітня на загоні жниця...

Тихо гнеть ся над водою верболіз, —
долітає із долини бренькіт кіс...

Поступають усе дальше косарі,
вянуть цвіти на покосах у жарі...

По ланах кладе колоссе острый серп,
низом шле промінне сонце ізза верб...

Глянув ще останній промінь на покіс
і паде роса — мов перли тихих сліз...

Що лишило ся по днині... що з життя?
Луг без цвіту і колюча ще стерня...

В ночі сумерком стихає бренькіт кіс,
низько гнеть ся над водою верболіз...

Довго бореться світ сонця з тьмою,
кольор свій міняє що хвилини,
ще проміннем гір торкає, поки
в бою не ляже.

Думка в гору рветься, як цей промінь,
горе, нужда в низ її все тисне,
поки тїнь розпуки, наче ніч та,
душу не вкриє.

О, горе, мій брате! Ти духом літаєш
в край щастя, братерства, ладу і добра!
За волю воюєш, про волю співаєш,
а тут тебе гне за насущник жура!...

*

*

*

Даремну кинь турботу і прийми се горе,
якого розум твій, ні воля не поборе, —
бо дарма тільки той житте збавляє,
хто побиваєть ся, — де ради більш не має.

Юне серце рветь ся за коханням,
рветь ся, мов дитя за рожі цвітом,
світ весь обніма й від нього хоче
тільки кохання.

Серце дуже в повноті життя так
надміром охоти, сил кипуче,
вже не квіту рож, а лаврів прагне
з трудом добутих.

Серце горем, втратами побите,
і дивуючись, що жадно квітів
нетривких бажало, хоче тільки
пальми спокою...

Ясний, лагідний, мов в ранці промінь,
мов роса, що цвіт на жар скріпляє,
є спокій сердець ще юних — перед
пізнанням щастя...

Наче тиша літніх днів, розкішне
джерело, з котрого бе цілющий
лік, є той спокій, що нам дарує
впевненне щастя!

Наче гріб глухий, понуро темний,
наче ржа, що їсть і крицю звільна,
безнадійний є спокій, коли ми
втратимо щасте...

Ой, колись у дні щасливі
лилась пісня з серця дна,
як той щебет соловія —
переливна та бурна.

Лилась пісня про кохання,
зорі й квіти запашні,
линула кудись безжурно
і конала в самоті...

Як у перве я пізнала
біль і в горю світ стемнів,
із ображеного серця
спів сильніший задзвенів.

Спів новий... Я зрозуміла
біль чужий і гнет тяжкий,
забажала малювати
долю кривджених людей.

Нині, хоч довкола горе
край мов повінь залива,
хоч душа горить-палає,
в ній пісень немов нема.

І все борють ся питання,
наче з вихром хмари ті:
на що всі ті малювання,
співи, мрії золоті?

Чи в товпи незгучний гомін
дійде нута тих пісень?

Чи порушить і оґріє,
чи наблизить щастя день ?
Чи ж не краще труд ділити
з своїм людом, де живу,
піднести і розбудити
тут же душу хоч одну ?

За скоро вянуть проліски дрібні,
за скоро вянуть рожі і шкарлети...
Стерня остане там,
де хвилював зелений лан...
Краски-богацтво літа й осени
покриє білим рантухом зима...

Минає молодість...
Нім збагнеш світ сей і себе самого,
стаєш над берегами Лети...
(Все суета сует...)
Куди ж веде нас туга,
думок нестримний лет... ?
Колись і землю вкриє пил і мла
і щезне зелень і краса,
зістане мертвота і тишина
одна...

Все кинуте неначе на екран...
Покрила Атлантиду темна хлань...
Сам земний гльоб
у безвістях вселенної потоне,
як човен в океану глибинах...
На віщо ж тільки тут терпінь усіх?...
На віщо стільки проб?...

Поглянь :
Зі щоглів корабля,
що поринає в хлань,
злітає мева-птаха...

Ах, чи колись з землі, як в безвістях потоне,
не заціліє думка ні одна?...

Чи враз із гльобом і думок пропаде ткань,
і все, і все, чим тут душа співця горіла,
пропаде в безвістях дарма?!...

Хто се на рамена мої
 вложив тягар?
 Хто погасив життя весь чар?
 Хто повелїв
 покинути верхи,
 зійти у низ?
 — — — — —
 Гей, хто ти?
 Чом для бідноти
 урвала я свій спів?...
 Упала тїнь
 на білість риз...
 Душа — неначе цвіт нарциз —
 над берегом таємних плес тривала,
 заслухана у згуки
 пісень для пісні...
 Які демони злісні
 тут завдали мене на муки,
 вложили весь тягар
 тровленої юрби,
 віків і поколінь?...
 Чий се наказ
 сповняю я?
 Чому в огні екстаз
 зложила я обіт,
 на сторожі стояти
 і берегти прав мас?
 Чом божеством мені юрба?
 Весь труд... усю любов...

усе я клала на її вівтар...
аж пекло мук її глибин
спалило в серці кров,

аж пісня біла
огнем протесту загоріла,
змінилась у проклін,
змінила ся у меч...

— — — — —
У міць юрби,
в тріумф її — я вірила сама:
просвічена двигне і гльоб з основ
і щезне зло...

— — — — —
У труді — бою
жар полумя — погас...
Лишила ся утома...

— — — — —
Гей, хто на рамена мої
вложив тягар?
Хто запряг мене в ярмо?...

ІЗ ЛЕНАУ:

Indifferente.

Чи ти, як той Сократ, пугар отрути
на щастє вігчини погідно пеш,
чи, як огидний душегубець лютий,
з проклоном карк під катів, меч кладеш;

чи геній твій серед часів летіння
верг діло, мов гору, людству на шлях,
так що у стіп її грядучі покоління
глянуть на шпиль із подивом в очах;

чи ти на те лиш жив тут довгі літа,
щоб у могилі хробам дати жир;
чи закував у кайдани пів світа,
людством потряс як владник, богатир, —

це все значить не більш, як у краплині
в округ дрібний наливочок плигне,
і чи на право в ній свою мандрівку,
чи то на ліво він її пічне.

Без сліз... і без пісень...
Стою сама.
Не бачу сонця в день,
не бачу зір зза чорних хмар...
А скрізь хаос... і бурі дикі загри...
Ах, гне мене життя тягар,
щезає чар,
спадають багри,
в які вбиралась я...
Стою сама
і без пісень...

fin de siècle...

Хвилини ще кілька... і згасне рік...

Зима приносить на горе лік:

Звіздистим пухом вкриває рани

й диханням криг

холодить грань

снів молодих...

Холодить жар палких бажань...

— — — — —

Усе, усе,

що серцю тугою було,

далеке так і дивне... і чуже...

Усе, усе — що тугою колись цвило,

блідніє... гасне... поринає

в минулого таємне дно...

— — — — —

Ніччя я... ніччя... не мій і ти!...

Усе, чим вчора п'яніло серце

отак без тями,

далеке і чуже...

І пісня та дзвінка... і голос твій

чужий... далекий... наче зза світа...

— — — — —

Коханне згасло...

Сумні чуття хвилюють нині мною...
а завтра я їх більш не буду знати...
Хвилин останніх в році — не спіймати,
весь сум... весь чар їх — час бере з собою;
не вмолиш їх ні жертвою-сльозами,
не вернуть ся — далеко ген — за нами...

Зморожене зневірою завмерло квітте...

— — — — —
Падеш у хлань

зневіри-сумніву століття...

І не кажу : Остань !

Хай пропадають враз

усі страхіття...

Нехай весь сум... розпуку... жах понурий...

душ розжалоблених тортур

пірве в безодню ту

всесильний час...

Vox aeternitatis.

Як кораблі на океану дні,
за віком вік щеза у глибині...

В таємну хлань паде за віком вік,
минає світ... мина і чоловік...

Таємний сфінкс задумано мовчить
А вічність нас жахливо в хлань тащить...

— — — — —

— „Згасіть жагу, кінчіть сумнівні тони,
ви, добрі духи, чи лихі демони.

Скажіть, яка основа в тій меті...
де всебуття бють джерела святі?

Згасіть, згасіть жаги моєї біль,
заблуканій душі розкрийте ціль...“

— — — — —

Ніхто до того не приложить рук.
В життя погоні клекотня і гук...

В пащеку хвиль грізних... у рвучий вир
бездонній тьмі все котить ся на жир...

У марности заплутуєть ся дух,
даремне преть ся в ясний світла круг.

І в тих вершинах меркне блеск планет
і не кінчить ся хід тих зір до мет...

А голос вічності манить у хлань;
— „Ходи, вкажу я тайну без шукань.

Збагнеш без туги загадку життя,
пощо стогнати в путах почуття?!...

Хай не манить більш перелетня річ;
все поглотить... покриє темна ніч...

Я тільки — Вічність — Витязем витаю,
я визволю від сумнівів — одчаю.

Хай не спиня тебе тривога-жах;
побачиш тайну в моїх глибинах...

Лиш я спасаю все з лявін страждань“...
Ликує і манить таємна хлань:

— „І нім знеславить мрії бруд низин,
і нім осяде шум перлистих вин,

нім стратить цвіт красу і юний чар,
ти сторожи надпитий впів пугар

і з усміхом, що мають лиш боги,
з вершин в таємну хлань мою ходи!

Опаде шум з перлистих вин...
Не жди"! —

На грані.

По боротьбі
у тишину... у темінь ночі
паде імлістий відблиск лїлїевий...
Се світ... се світ майбутніх днів...
З бурунних пін
знімаєть ся із шумом дужих крил,
у сталі.
Знімаєть ся... стає на грані...
се Він... се Він... се Новий Вік!
З минулого глибин,
із тонї
чи винїс... чи держить в долонї
хоч кілька правд перлин?...
Неначе Дух той, що витав в починї
над темінню, над хаосом витає:
— Несу для них я дні обнов
і тріюмфальний зов:
— Заміна снів — на чин!
Подам їм у змаганні лїк,
хай не шукають захисту в нїрванї...
З вершинами зєднаю низини,
і неба і землі зєднаю береги,
звінчаю Духа світ — зі світом тіл...
І рванеть ся народ із запалом до діл...
Зневажене безсмерте
поверну знов...

Поверну радість, верну чар життю...
З хаосу темних хвиль,
двигне людей на шпиль,
міць власних їх зусиль...
Зневірених я вірою натхну...
З бетонів... від машин
і серед реву гомону сирен,
розжарена душ людських туга
туди зніметь ся, ген —
у понадземний круг,
у вічності безкрай...
Ілюзії святі... і мрій воаль
поверну... крила розпростру,
зеднаю береги...
зеднаю духа світ зі світом тіл,
світ снів зі світом діл...
Заковані у сталь
подвигнуть ся на зрив ..
Остання пісня їх — огнистий гимн —
се чин!
Обновлені — з Апокаліпси див —
війдуть до нового життя,
А до будов
дам віру у майбутнє їм,
дам їм любов.
— — — — —
Знімаєть ся з над грані,
крильми світ обіймає,
простори повінь світла заливає:
се сходить Сонце...

Є щось іще в віків грядучих лонї
невроджене, що час колись ще сплодить!
Зніметь ся людскість ще з тісного круга
у світ, що світить ся в імлі обслонї,
куди прямує дух наш, рве нас туга,
хоч глибше й глибше в млу ту зір наш входить,
є щось іще в віків майбутніх лонї...

Terzine rime.

Як до останку випила я горе
і в замогильний край звернула хід
і Стиксу плесо темне, непрозоре

ділило тільки сей від того світ,
без сил упасти в лодку Харонову
спинив мене лиш тїний хоровід.

З містичних хмар ген над імлу перлову
в блеск хороводом тихим тїни йшли
і дивну чула я — мов пісню — мову:

— „Чого у світ сей заблудила ти,
чого душа твоя глядить, шукає?
В землі пороги думи заверни.

Хвилює море, там житте безкрає,
над ним — по злиднях та по муках всіх —
хай твій свободний дух вита-кружляє.

Минув вже час турбот і втрат твоїх;
пора великий сум тих душ пізнати,
що для людства глядять нових доріг.

Пора тобі свої забути втрати,
з собою, з „я“ своїм зірвать пора,
людству на службу час його віддати“.

І як щезала звільна в блесках мла
і нові тіни хоровід збільшали,
прокинулась замучена душа ;

се ж до життя нового закликали
слова борців, тих страдників святих,
що горем не своїм в життю страдали.

І прилучила ся душа до них,
задержана неначе міццю чару.
Любов сильніща в них — від мук страшних

і горячіща від кострищів жару,
любов вела їх — за життя — у бій,
без огляду на месть, тиранів кару.

Стать їх, що на землі в борні святій
бороли ся за світло правди й волі,
ясніла тут — як білий цвіт лелій,

як спів дзвеніли їх слова в околі :
— „Є для алчущих душ відплата; вір !
Ми тут найшли, за чим тужили долі :

і тишину, і світло серед зір,
і братню дружність, вірнеє коханне,
найшли і волю, як вільний простір.

Там — у життю — прокляттем є змаганне,
тут — у кругах найвищих всебуття
є справедливости і правди сянне...

Ще правди царством буде і земля.
Хоч тьму й неправду сіють фарисеї,
так ті, що мають віщі почуття,

житте несуть у жертву для ідеї;
вони готують силою любви
до правди — перемоги день для неї!

І через голод правди і краси,
і через дум в безкрає лет орлиний,
і тугу, що вершин сяга крильми,

ти инша, ніж марні подоби з глини;
тому в імя любви йди — ділай,
ще час тобі зійти зі сліз долини.

Ти з тих, котрі любити вміють. Знай,
якщо те все, що дієть ся, любви
символ носити ме, настане рай —

і скрізь заграє світло веселкове...
Тепер поглянь на горя хлань з вершин,
хай до душі чуже терпінне мовить“.

Як засмутив мене вид тих картин!
Сей світ убогих, ще менї незнаний,
стрівожив душу до самих глибин.

Нечайно з риз розкрились тайні рани,
мене пройняв жар сліз, важких жалоб,
рвав за собою плач — як гурагани...

І мовив біль несповнених жадоб
і мас голодних погляд похоронний...
Тоді вернула я на земний гльоб,

щоб стати між робучі легіони.
Про себе тямити чи ж можу я?
Замовкли враз пісень тужливих тони.

І від тоді в ночі і в блеску дня —
все бачу я лиш погляд тих убогих...
Його забути — сила не моя.

— — — — —
Замкнути очі — не знайшла я змоги.

Лоезіе!

I.

В ніч ясну, тиху, ти передо мною
стаеш промінна й кличеш: „Хочу жыць!“
Хоч чаром слів тих кров уся кипить,
— „Іди! — кажу — бо жаль мені спокою...“

— „Дух завмира, придавлений журою,
від труду, що не пропада й на мить,
а ти ще вічність рада би купить —
останком сил і серця теплою!“

Дарма тебе, величня, відтручаю.
В душі ж тебе люблю і величаю;
для мене ти — мов ангел золотий.

Тобі служить хочу, в жытце глядзіти,
в терпінню творчым в ритм тебе одіти,
і, хоч сама умру, ти вічно жий!

II.

Нащо ту міць на серця дні дрімучу,
і жар, що в лоні стине, будиш ти?
Де ж ті слова, що в форму краси
замкнуть чуття бурхливу річку рвучу?

Ох, певно, розкіш се, тебе блискучу,
з проміння ткану, з квітів золотих
і з піни, чисту, як в душі блистиш,
уздріти віковічну і могучу!

Та де спокій, з яким Єллади діти
тебе в клясичний вміли стрій одіти,
де той спокій і чар і простота?

Гармонії твоєї вже немає!
Обєм і зміст твій форму розриває,
поезіє, і щезла міць свята!

III.

Хоч і віллю я в строфи мисль горячу,
і вічний лад, і звязь буття живу, —
хоч покажу, мов в зеркалі, людству
його побіду кожна і невдачу; —

чи пісню ту, мій рай і люте горе,
прослухають глухі сини віку,
чи ворухне вона юрбу важку,
що клекотить в погоні наче море?

Колись то, пісне, ти всіляку твар,
породу змий і львів і хвилі ти будила;
а нині й людям байдуже твій чар.

Даремне ще раз розвертаєш крила!
Люд — нині скептик, світ цілий — базар
в сучаснім бою лиш знанне — се сила.

IV.

Заєдно ти стоїш передо мною
і чую тиху відповідь твою :
О, ні! Не щезне міць моя! Жию
і сяю свіжою — одвічною красою.

Як квітка під цілющою росою,
корону я підношу все свою,
широкими крильми об небо бю,
знанне людське лишаю за собою.

І хоч знаннем весь світ здобудуть люди,
я їм нові питання вкину в груди,
заверну думку ген, до дальших мет...

Світ думки наче море те безкрає,
а там за межі, де вже не сягає
зір, кволі душі понесе мій лет!

V.

Хай мірять зорі і числять атоми,
на цвіт глядять крізь скла, рвуть лист
а все ж я кину чари в душі чисті, [по листі,
вкажу їм речі дивні, незнайомі...

Як ясний промінь, місячний у сні
ті хвилі моря підніма сріблїсті,
як ніч на трави роси лле перлїсті,
як сонце будить пролїски дрібні.

Збогачуйтесь знаннем! Пізнайте світ !
Я ж дам вам ключ цілющої води,
в житте вплету вам запахущий цвіт.

Вік золотий вкажу вам на землі,
нових небес я вам відслоню звід,
далекий рай в прозорім сріблі мли...

VI.

Прийми мене ще раз під свій прапор,
поезіє — о, бсжественна ти!
Хай злину там — до джерела краси,
хай злину ген... за мрачний омофор...

Світів учую гармонійний хор..
Обновлена поверну в низини,
підняти труд для темної юрби,
щоб щезло зло і зрада і роздор...

Хай тут на низини, де холод, тїнь,
де кровю зрошена дсроги рїнь,
упаде блеск, що нам розсвітить шлях...

Велике серце люду зворухне —
і люд свій храм ізпід руїн двигне —
і закріпить на храмі вольний стяг!

VII.

Apotheosis.

Щезають тіни... холод сірих хмар...
Куди погляну рожі.. рожі... цвіти
і золотом мережані блакити...
Ах, знов у серці розгорів ся жар...

Се власть твоя! Окрилює твій чар!
Поезіє, несеш мене в зеніти,
де сріблом миготять планет орбіти...
В гармонії всесвітній бачу шар...

Над прірвами з веселок вяжу міст
і завертаю із країни звізд
огріти птахи ті, що впали з гнізд,

піднести цвіт... Де гляну, щезне тьма,
лунає радість... не тремтить сльоза,
неначе п.сня... пісня — я сама!

Фрагмент.

— — — — —
а все немов тоді, за юних днин
і голуби... і гай... і цвіт калин..
і над усім... над всім веселки крайка...

Воістину воскресла з мертвих байка!
Буянне... злет думок ген до вершин...
шлях, що веде до боротьби на чин...
мета, куди манить і щастя пайка...

Нове життє... до діл росте жар-сила,
ростугь ті соняшні обійми-крила.
що від свій покров світ людей беруть...

— — — — —
— — — — —
— — — — —

Послiслово.

Ось i чергова, третя збiрка поезiй Уляни Кравченко — „В життi є щось“. Обiймає вона лiричнi твори з давнiщих лiт вiд 1884 р. до вибуху свiтової вiйни (з виiмкою тих, що увiйшли до збiрки „На новий шлях“ у 2-ому виданнi). Чимало з того, що тут зiбрано, розсипано давнiше по журналах i часописах (головно в „Життю i Словi“, „Лiт.-Наук. Вiстнику“, „Русланi“ й ин.); чимало тут i зовсiм нового богацтва, що пролежало в тецi Авторки цiлi десятки лiт, ждучи на кращi часи... Авже ж i ця збiрка не вичерпує всього, що сплило на папiр нашої Поетки; багато затратилось, а дещо таки вiддано на жертву загребущому часу.

Як попереднi збiрки: „Prima vera“ i „На новий шлях“, так i ця збiрка мiстить у собi твори в дещо змiненому виглядi. Не порушуючи змiсту, Поетка перевiрила й вирiвнала форму, достроiла мову до нових вимог лiтературних, залишаючи тiльки подекуди деякi нарiчевi вислови, слова й наголос — звiсно, не зi шкодою для письменницької мови. Збiрка на тiм скористала й становить без сумнiву вартiсний вклад в українську лiрику.

Основний акорд збiрки, хоч i нагадує попереднi, таки доволi вiд них рiзнить ся. „Prima vera“ гомонiла свiжими, дзвiнкими тонами молодої душі, що стояла з цiкавим острахом i непевнiстю перед загадками життя, повного усяких приман, перш за все особистого змiсту. Осередок збiрки „На новий шлях“ творили могутнi, бадьорi поклики на громадянськi, суспiль-

ницькi мотиви, новi кличi на тему жiночої емансипацiї, а особисте переживання послужило здебiльш тiльки за основу для виспiвання горя жiнки — робiтницi-невольницi. За те збiрка „В життi є щось...“ має трохи не в цiлому особистий пiдклад. Се суб'єктивна лiрика.

В життi є щось... є широка площина переживань, звичайно, тяжких, а то й трагiчних, що звалюють ся холодним туманом на душу людини й завялюють усi, довго з любовю й жаром плеканi, запашнi квіти надiї на щасте... власне, особисте щасте, без якого житте все ж таки виходить блiдим, нецiкавим, змарнованим... В життi є щось... є дивна невгадна сила, що помагає людинi видержати отой ледяний тягар туману, зберегти віру в красу життя, навіть серед найбiльш невідрадних умовин, добачити крiзь сiру плахту проблески щастя — коли не в себе, то в інших... i найти в тiм насолоду; ...є снага, чаром солодко болючої туги сповивати найтрагiчнішi моменти минулого, згущувати й кристалiзувати їх у барвистi поетичнi перлини та, втихомирюючи ними влiзливi прикрi спомини, плавати в чистих просторах iдеалiзму. В життi поетичної душі, перепоеної громадянськими обов'язками, є неугнута воля, вийти переможцем з трагiчної борнi з апокаліптичним звiрем, що намагаєть ся її поглотити: — з сiрою буденщиною...

Вигiдний читач про те все не знає; він i не догадуєть ся, що лiрична збiрка се тiльки неповний, нарощно приглушений вiдгомiн болю зневаженої, пораненої в бою, а все таки переможної душі творця.

Отак саме треба йому й дивити ся на збiрку „В життi є щось...“, коли хоче збагнути її зміст та його значiння. А в цьому ж i вага!

Космач, 16. липня 1929.

Д. Николишин.

Errata:

- стор. 26, рядок 5, зам. „у праці“ — у ранці
„ 31, „ 13, „ „преймає“ — переймає
„ 64, „ 9, по „щаслив“ запинку дати

Зміст.

	стор.
Sonetti	5
I. В житті є щось... (Лужок, грудень 1886)	5
II. До тебе радо руки простягаю	6
Мене чарує проста віра	7
Нераз мені блиск сонця хмари крили (1894)	8
По бурі	9
Сьогодні в тиші	10
I. Чом ворожнеча в вас пала	11
II. Чи ж не зістане	12
Догадуюсь (1896, Життє і Слово)	13
Любовє, ти з вершин промінних цвітє	14
Коли відсїль прийдєть ся йти (Солець, 1914)	15
Rime	16
Не завидуй	16
Твоя розкоші повна чаша (1894)	19
Коли не стане більше сил (1900, Л. Н. В.)	20
З землі знов сонце добуло чари	21
Сонїчко річками золотими ллєть ся	22
Мов в казці	23
Шастє, доню, як те сонце	24
Так нїжна.. (Жовтанці 10. V. 1885.)	25
Най спїв твій будє мов плїдне насїннє	26
Ottave rime	27
О, жаль тих цвітїв (1899)	27
Жаль цвітїв, що в теплївнї свїт узрїли	28
Жаль рож багрових	29
Минув ся день (1894)	30
Лїто	31
А хто се	31
Пекуча тишина	33
В блисках, в сяєві краси	33
На шовкових трав кирєї	34
I. Ой, не знаю	37
II. Хоч і скоро	39

	стор.
Пий нині щастя чар	40
В zenіті	41
Лани в промінне сонце повивас	44
Проміннечко	45
Із мзя світла (1899)	45
Не рідко щастя соняшне промінне	46
І мала я на злобу	47
О, не на тихий сон тобі співаю	48
Чи то весною сад розвив ся	49
Не дивлю ся у свічадо	50
І більш за рожу	51
Щось дитиночка шепоче	52
Дрібниці I—II. (Солець 1891)	53
Стрімка стежина	55
Дитя кохане тихенько спить	57
Фрагменти	60
Ті дива й подоби	60
Шовковниця тканину добуває	61
Душа приглядуєть ся в тиші	61
Убогу й богату стрічаю людину	61
Не плачте, убогі	62
Нікому не кажи про власне лихо	62
Такі вже долі нам дала прикміти	62
Не згасне, в кого палахтить душа	63
Timeo Danaos (894)	63
Бажаєш слави	63
Житте крім тернів має й квіти	64
Коли свій чар розвернеш	65
Щаслив, кого великий світ	65
Гордість; Вразіння юности	66
Maecandrine	67
О, віщих дум, співці, не розбудіть	67
Тіни	68
Щаслив, кому зневіри демон (1902, Л, Н. В.)	69
Хто жив в Аркадії (1902, Л. Н. В.)	70
На Купала (1894)	71
Повір отсим словам	72
Вір в те	72
За тим, з чим доля тебе розлучила	73

	стор.
Під осінь	74
Щоб під осінь рожі цвили	74
І знову осінь	75
Що се? Привид	77
В п'янім вирі світа	78
Кохання свого я не проміняю	79
Не лиш тоді	80
Люблю — та не тебе	81
Ходи, мій ясний	82
Дай хоч своє рамя	83
Чому в твоїх очий блакиті	84
Чи знаєш ті турботи	85
Чуєш, як вітер з просоння зітхає	86
Надходить постать тиха біла	87
Nessum maggior dolore...	88
Осіння любов	88
В zenіті (І біль і горе)	90
Пізноцвіти	92
Вкривають небо хмари	94
Упав уранці промінь	95
Сніг паде білий	96
Сніг землю крив	97
І тільки сном	99
Нам, мов мара, дні	101
Achamóth — туга	102
Порозцвитались бози	102
Люблю конвалії дрібні	104
Нічу в тихих хвиль кристалі	105
Летить сумна душа моя	106
Крилата думка	107
Пісня	108
Заснули узгіря	109
Знов вихор листок (1899)	109
О, як же легко тому жить (1899, Л. Н. В.)	110
Нераз в ніч темну	111
І снить ся	112
В юханню палкому (1899)	113
Поглянь, чи зазначиш рубець	114

	стор.
Благословенна будь	115
Лиши мене	116
З хвилин утоми	118
Самітня	118
Тихо гнеть ся над водою	119
Довго бореть ся світ сонця	120
О, горе, мій брате!	121
Даремну кинь турботу	121
Юне серце рветь ся за коханням	122
Ясний, лагідний	123
Ой, колись у дні щасливі	124
За скоро вянуть проліски	126
Хто се на рамена мсі	128
Із Ленау: Indifferente (1894, Житте і Слово)	130
Без сліз... і без пісень...	131
Fin de siècle...	132
Хвилин ще кілька	132
Сумні чуття	133
XIX. вік	134
Vox aeternitatis	136
На грані	139
Є щось іще (1899, Л. Н. В.)	141
Terzine game.	141
Як до останку. (Добрівляни 1904)	142
Поезіє!	145
I. В ніч ясну, тиху	146
II. Нащо ту міць	147
III. Хоч і віллю я в строфи	148
IV. Заєдно ти стоїш передо мною	149
V. Хай мірять зорі	150
VI. Прийми мене ще раз	151
VII Apotheosis	152
Фрагмент	153
Послїслово	154
Errata	155